

Fresco de Croesos, Escena de tauromaquia

Testaferro

CONTE D'ANNA GRAU

El destí aconsegueix sempre el seu propòsit. Escorcolla, si li cal, laberints indòmits i dificultosos. Jo somreia, escèptica i sarcàstica, quan em volien convèncer de poca-soltades d'aquesta mena. Era un altre temps. Un esdeveniment extraordinari m'ha dulcificat el somriure.

Em dic Zoé, i algú va inscriure un desig en el cor que ara em batega. Algú va cal·ligrafar amb foc incandescent el seu desig. Algú que va ser capaç de fer seure la vida i la mort en una taula de negociació, i de generar entre elles un pacte de complicitat.

De petita, jo dibuixava en l'espai coreografies esbojarrades i suggerents. Em costava molt quedar-me quieta. No me'n podia estar, de bellugar els braços, les cames, la cintura, i era força empipador haver d'ordenar al cos i a les extremitats que prou, que es concentrassin en un punt estable i deturessin el moviment.

Els meus pares col·laboraven amb el que podien, i per organitzar l'imparable llenguatge gestual que sorgia de mi mateixa, els va semblar adient portar-me a una escola de ballet de reconeguda solvència. Allà vaig aprendre l'art de la solemnitat i els ritmes de les diverses cadències, la provocació dels desplaçaments silenciosos i la tirania dels trànsits delicats. Però... El meu cos es va manifestar massa fràgil per embolcallar tanta vitalitat, i... el meu cor va resultar ser un motor poc eficaç per fer front al moviment continuat.

Al cap de pocs mesos d'haver iniciat les classes de ballet, quan arribava a casa, em neulia, em fatigava fins i tot sopar. Els metges van prescriure: repòs i lentitud, immobilitat i descans. Ens advertiren: perill d'abaltiment.

Durant la creixença i l'adolescència, vaig seguir els consells intimidatoris dels facultatius amb estricta obediència, fins que, incapaç de contenir per més temps la paràlisi del meu cos penyorat, que m'empresonava i que feria de mort els meus instints, d'amagatotis, sortia una hora abans de l'institut, i corria tan de pressa com és possible fer-ho quan es corre a poc a poc, fins arribar a Drassanes. Al casal del districte, una sala emmirallada, sense professors ni tutors, només amb un armariet ata-peït d'auriculars i cintes gravades, em va acollir tarda sí i tarda també.

Necessitava reconciliar cels i terres, pluja i sequera, alegria i tristesa, derrota i victòria. Ballava i ho aconseguia. Ballava. Ballava amb cura de no esgotar la meua fluixa carcassa, amb mesura per no exigir al meu cos feble un excés de treball. Els mimava, els enganyava amb saltets dolços, passes gairebé adormides i moviments parsimoniosos. Enlairava i deixava caure els braços amb suavitat, amb la mateixa flonjor amb què estirava i arronsava el dors. Els peus, quasi mandrosos, allargassaven els intervals de la mudança. Però... El desmai va ser inevitable. La debilitat va vèncer. Vaig defallir, em vaig desfer com es desfà un gelat al sol. Esmorteïda i desmanegada em van ingressar amb urgència i esgarips a la unitat de vigilància intensiva. En el mateix instant, entraven a l'hospital el cadàver de Víctor, un xicot jove que havia decidit deixar de viure.

Víctor havia mesurat i calibrat tots els detalls de la seva mort, i s'havia permès dues concessions per quan el moment definitiu arribés. Gràcies a la primera de les seves concessions van poder substituir la meua atrotinada maquinària per la seva víscera vital. Víctor havia fet donació del seu cor. De la segona llicència que Víctor s'havia permès, vaig assabentar-me'n al cap de molt temps.

Quan Víctor va néixer, el seu avi es va desplaçar impacient de Nimes a Campdevàrol. Per fi podria donar la benvinguda al nét que sempre havia volgut. En veure Víctor, el va agafar emocionat i va alçar el colze que recollia al nadó fins que les cares van ser frec a frec. Molt baixet, amb la mirada que li llua, l'avi va augurar a Víctor una vida de valor i glòria. Després va retornar la criatura al bressol, la va acotxar amb amor, i va cobrir la manta de cotó amb un *capote* daurat que li havia portat de regal. A la cantonera esquerra del capdaval del llitet, hi va deixar la muntera. L'avi va demanar als pares de Víctor que el fessin padrí.

Víctor va apagar les set candeles del pastís d'una sola bufada. A Campdevàrol també hi havia el padrí. Havia tornat per celebrar l'aniversari i per fer-li un regal: se l'endua a Nimes. Va ser així. Víctor i el padrí van sortir tots els dissabtes al matí a fer passejades molt llargues per les rodalies de Nimes. Passejades prou llargues perquè Víctor es convertís en un coneixedor expert de la història dels torjadors més grans. Després de dinar, admiraven plegats el plec de fotografies de totes les places de braus, i rellegien les cròniques taurines de José Mª de Cossío y Martínez Fortún, de Joaquin Luna o de Mariano de la Cruz, dels retalls de diari gastats i esgrogueïts.

Víctor, el noi versat en l'argot de la professió taurina, el minyó encuriós per l'enigmàtica distribució de l'arena de les places de braus, i l'incondicional admirador de la simbologia de la tauromàquia, va passar a l'acció. En pocs mesos, Víctor enrivetava l'erudició tauròfila amb la vàlua de les virtuts toreres. El padrí es rejuvenia, i Víctor s'apassionava cada vegada més amb la noble foscor

dels braus. Valerós i intrèpid, resseguia les vaquetes, repetia els moviments dels mestres toreros. Era àgil, de complexió atlètica i desimbolt. Víctor es barallava amb l'emoció dels somnis de glòria i amb el rigor de l'ensinistrament. Víctor corria. Corria paral·lel al braus joves, guarnia giravolts i genuflections, simulava de puntetes el clavament de banderilles multicolors, sense acovardir-se quan la bèstia se li encarava. Això era el que més excitava Víctor. Trobar-se amb l'animal de cara, restar-hi davant amb l'alè contingut. Com una música, sacsejava amb un cop sec i enèrgic la capa, com un xiulet, el feia voleiar amb el braç tensat i segur, com un tambor, clavava les sabatilles a la sorra i arquejava l'esquena. Víctor torcia el cos des de la cintura fins als cabells i resseguia amb elegància el recorregut de la capa i del brau. De la mateixa manera resseguia el seu deliri de matar, d'una estocada de debò, un brau. Un brau de cara. Víctor s'inflamava com el vent de les trompetes i es corprenia com el so profund i antic dels tam-tam.

Debut, presentació, l'alternativa, la confirmació del doctorat... la imaginació de Víctor ho havia tocat amb les mans. Però... Víctor també n'estava assabentat: la tenacitat i el zel. La tenacitat i el zel eren els ingredients imprescindibles per equilibrar la intel·ligència, el valor i l'art necessaris per obtenir la glòria. Per què doncs aquella maleïda pensada? Per què no va preveure la relliscada?

El sol aclaparador del mes de juliol. Víctor als *sanfermines*. Setze anys temptats per una festa de carrer. Víctor corria ardit pel carrer de l'Estafeta, empaitat pels braus que havien deixat anar el segon dia de les festes. Va notar les banyes de la fera com se li clavaven a l'espina, i va sentir com la fúria instintiva de l'animal el rabejava, l'enganxava, i l'abocava a una paràlisi sense remei.

El padrí de Víctor va tornar a Campdevàrol. Víctor hi va tornar postrat en una cadira de rodes. Durant dos anys, Víctor va endurir l'ànima i es va desesperar. Va condemnar la bèstia que va atacar-lo per darrere i es va condemnar ell mateix pel seu acte inconscient i ingenu. No va atorgar-se clemència. Havia nascut per afrontar la mort de cara, per triomfar damunt d'ella amb dignitat, vestit de gala per a l'ocasió, i s'havia deixat traïr per l'esquena mentre s'escapava amb espartenyas. Només la mateixa mort podria consolar-lo. El suïcidi era l'única escapatòria honorable d'aquell infern. Un suïcidi net i amb jurament. Va deixar constància de la seva penyora en una breu nota que va introduir en un sobre adreçat al seu avi. Li demanava que anés a recollir-lo al tancat dels braus, i que entregués el seu cos a fi d'aprofitar-ne cor, ronyons i altres òrgans que poguessin beneficiar a qui sí que mantingués encès el desig de viure. En el sobre, Víctor hi havia posat també una creu petita que ell, el padrí, lliuraria només en el cas de complir-se unes determinades condicions. El padrí de Víctor va precipitar-se al carrer, al camp, al tancat.. Víctor acabava de disparar-se el tret mortal al cap.

Ja he dit que el cor disponible de Víctor va fer possible el recanvi de la meua maquinària. El meu cor va acceptar el trasplantament sense oferir la més mínima resistència ni el més insignificant rebuig. Va ser una intervenció reeixida i vaig passar una convalescència agradable. El cor s'acoblava amb suavitat i compassava falaguer la meua recuperació. Tan sols em neguitejava una qüestió: ningú no volia dir-me qui havia salvat la meua vida, qui era la persona benefactora. Em vaig capficar tant, que els meus pares em van proposar d'anar a fer un viatge. Em van deixar escollir el lloc on volia anar. Ara sé el motiu que em va portar a Creta.

No tinc paraules per descriure l'efecte que em va provocar un fragment de pintura a les ruïnes del palau de Cnossos, que evoca la llegenda de Teseu i Ariadna. Damunt d'un brau allargassat i enorme, una ballarina, que sembla que hagi estat llançada per la figura masculina que hi ha darrere de l'animal, hi salta pel damunt, doblegant-se. Un altre personatge, situat a l'esquerra del fresc, subjecta el brau per la cornamenta. La impressió va ser tan punyent, que el desinterès i el desgrat que havia sentit sempre pels costums taurins van transformar-se en una atracció sorprenent i desmesurada envers els mites, els rituals i el folklore d'aquests espectacles tan primitius. Em vaig informar i documentar amb avidesa de tot el referent al món dels braus. Vaig llegir llibres i reportatges, vaig visitar museus i contemplar pintures... Vaig voler conèixer les places... Jo mateixa era incapaç de trobar una explicació a la situació, però no vaig cedir davant les reprovacions paternes, ni les súpliques maternes. Al final, vaig poder assistir a una cursa. Els meus pares van rendir-se, però no del tot, perquè m'hi van voler acompanyar. Vam seure a la barrera, la primera fila de grades. Al nostre costat, hi havia un senyor d'edat una mica avançada. El meu pare el va saludar amb discreció.

A la plaça, jo vaig notar com xuclava tota la lluminositat de la tarda. Embadalida i pletòrica, seguia amb atenció cada un dels detalls de les diferents etapes: l'entrada en comitiva *-paseillo-* dels torejadors abillats d'or i porpra, que van entrar acompanyats pels subalterns que lluien colors diversos, la irrupció a l'arena del brau brillant i corpulent, la destresa dels picadors amb les seves vares. Em bullia la sang i el cap: pas de capa-*lance-desplante*, esquivada-*quiebro-recorte*, passada per la dreta-*derechazo*, i... *cambiando por bajo-redondo-ayudado-natural-verónica-kirikiri-suerte de picas-suerte de matar... cuadrar y matar*. Quadrar i matar. El torero va fer dos intents sense aconseguir doblegar el brau. Arrauxada, compulsiva, vaig girar-me cap al senyor d'edat una mica avançada del nostre costat. Ell també em mirava. Em va donar una capa, una muleta i una espasa que tenia amagats sota la grada. Vaig saltar les proteccions. Ningú no va poder aturar-me. Amb un sentiment de salut estrany, eufòrica, esclava d'una poderosa irracionalitat i amb una sobtada audàcia, no vaig escoltar l'escriassada del públic, ni vaig veure com la gent empal·lidia. Tampoc no vaig veure el munt de capes que pretenien desviar el quadrúpede. Jo era a baix a l'arena. Vaig encarar-me al brau, els peus quietes, amb una lleugera flexió de genoll dret. Amb la mà esquerra premia la muleta i el drap vermell i, amb l'altra mà, subjectava l'empunyadura de l'espasa. Un ressort que provenia del mateix centre del món em va impulsar enlaire. Vaig iniciar una paràbola aèria per damunt del brau, com fan els saltadors de perxa, i vaig endinsar l'estoc al dors de l'animal. La força de la gravetat em va tibar els peus de nou cap a terra, mentre jo tibava l'espasa del dors de l'animal. Així vaig matar i encerclar aquella bèstia que va sagnar fins l'agonia. El brau va caure i el silenci esgarrifós de la plaça va convertir-se en una ovació eixordadora. No recordo res més. Tan sols que em van dur a la comissaria. Un lloc sòrdid, ple de borratxos, prostitutes i carteristes. Em va venir a rescatar aquell senyor d'edat una mica avançada. L'avi de Víctor s'havia encarregat d'asserenar els meus progenitors i havia pagat religiosament la multa. Em va donar un sobre en el qual vaig trobar una creu preciosa i petita. Dins el sobre, també hi vaig trobar una nota escrita a mà. La nota deia: "Qui dugui el meu cor, matarà un brau de cara".

ANNA GRAU I LLUCIÀ (Igualada, 1958). Llicenciada en Dret. L'any 1997 va guanyar, amb el conte *Peixos de colors*, el IV Premi Vent de Port de la ciutat de Tremp.

